

Obsah:

Název: Projev k příležitosti odhalení zrestaurovaného pomníku Antonína Vostřebala.....	2
Název: Hospodářsko-ochotnická Beseda v Benátkách u Litomyšle	4

Název: Projev k příležitosti odhalení zrestaurovaného pomníku Antonína Vostřebala.

Autor textu: Milada Jiskrová

Datum vzniku: Před 14.7. 2001

Archivace originálu: Text psaný na stroji. U paní Milady Jiskrové.

Na litomyšlském hřbitově 14.7.2001

Milí přátelé ochotnického divadla.

Sešli jsem se u opraveného pomníku p. Vostřebala, abychom si připomněli jeho krátký život a dlouhou cestu divadelního spolku v Benátkách který založil.

Letos uplynulo 160 let od narození a 131 let od smrti Antonína Vostřebala učitele v Benátkách. Působil tam od roku 1866. Sdružil kolem sebe mládež, jeho nadšeným pomocníkem byl i student Matěj Hurych z čp. 75, pozdější známý pražský advokát, otec spisovatelky Marie Calmy, p. Kroupa, p.Kavka, a jiní. Založil v roce 1867 ochotnický spolek, nazvaný po něm „Vostřebal“. Byl jedním z prvních na okrese.

Začínali pohádkami, brzy však hrají díla známých autorů jako Noc na Karlštejně, Paličova dcera, Otec, Vojnarka, Naši furianti, Její pastorkyňa.

První hra se uskutečnila na „špýchare“ u Kavku čp. 23, pak se hrálo v hostinci u Kopeckých. V roce 1889 se stěhuje divadlo na Vedralku a v roce 1923 znovu ke Kopeckým do „Prostřední hospody“. V tu dobu Vedralka vyhoří a tím jsou kulisy i opona pro divadlo zachráněny.

Na Vedralku se divadlo vrátilo znovu v roce 1953 kdy bylo v Prostřední hospodě složeno obilí na sále na několik let.

Největší přestávka byla od roku 1960 kdy se nesmělo hrát nic jiného než ruské nebo budovatelské hry. Už chybělo jen 7 roků do stoletého výročí, založení spolku.

V těchto letech se Vedralka zbouřala a kulisy a opona jsou uskladněny na půdě MNV.

Až v roce 1990 se pár nadšenců, hlavně žen, snaží divadelní činnost obnovit. Vše se přestěhuje do hostince u Kopeckých a znovu je obnoven divadelní spolek „Vostřebal“. Hraje se každý rok jedno až dvě představení, hlavně pohádky pro děti.

V roce 2000 jsme byli ze sálu vykázáni. Kulisy jsou uskladněny u Faltysu čp.15/dříve Jiráčku/ divadlo se hraje na hřišti, pokud počasí dovolí.

Teď něco o osudu p. Vostřebala. Přečtu Vám to ze zápisu sl. Bohumily Jiráčkové, tehdy nejstarší členky ochotnického divadla v Benátkách a ošetřovatelky jeho hrobu, zapsáno v r. 1967.

Již se nám přiblížilo 100leté jubileum vzácného muže Antonína Vostřebala, učitele z Benátské školy, který zde založil divadlo a knihovnu. První divadlo hrálo se u Kavku čp. 23 „na špýchare“. Kulisy i oponu p. učitel sám maloval. Oponu maloval na vozové plachtě, kterou mu daroval pan Jiráček čp. 15 /můj děda/.

Život p. učitele byl tehdy velice těžký. Stravovat se musel u lidí v obci, v každém čísle nějaký den. Ani světničku neměl pro sebe, spát musel na kavalcí ve třídě. Když se probudil, rozsvítil

petrolejovou lampu a začal malovat divadelní oponu. Jistí lidé neměli v jeho práci pochopení a měli spíše nenávisť, neboť nepracoval jenom pro školu – je to patrné z verše na zadní straně pomníku.

Nestejně v žití jsi milován,
Při smrti tvé však všichni lkali
radostí jedni že jsi pochován
a druzí žalem zaplakali.
U těchto ztvrdly slzy v kámen
U oněch vzrostly v lásky plamen.

Pan učitel se rozhodl že udělá zkoušku a doufal v lepší život. Zkoušku musel dělat v Hradci Králové jako tehdy každý učitel. Jelikož snad svému nadřízenému nepolíbil ruku , tedy jeho zkoušky velmi špatně dopadly, nedostal ani cestovné na vlak, musel pěšky domů. Chvillemi běžel, jsa uhřát, napil se studené vody a dostal zápal plic. Od té doby churavěl, dostal tuberkulózu, až zemřel.

Naši dědové mu nechali postavit pomník. Zhotovil ho p. Metyš z Litomyšle, děda pana faráře Jaroslava Metyše.

Ze zápisu Bohumily Jiráčkové, tehdy nejstarší členky ochotnického divadla v Benátkách a ošetřovatelky jeho hrobu. Zapsáno roce 1967.

Poděkovat bych chtěla p. Jiráčkovi Jar.. Za návrh na opravu pomníku jeho vyjednání a sponzorování přesunu. Uznání patří restaurátorské škole v Litomyšli za jeho uskutečnění. Pomník byl totiž ve velmi špatném stavu a tak byla práce náročná. Trvala téměř dva roky , kdy bylo nutné pomník nalepovat po milimetrových vrstvách. Škola se zhostila tohoto úkolu bezvadně. Poděkování patří též obecnímu úřadu v Benátkách a jeho Starostovi p. Zandlerovi za finanční zabezpečení.

Na závěr bych chtěla poděkovat všem bývalým a stávajícím ochotníkům za zasloužilou práci okolo divadla, a spolku popřát do dalších let hodně úspěchu a vytrvalosti v jeho záslužné činnosti.

Teď nám zahraje na trubku píseň Čechy krásné Čechy mé Jaroslav Jiráček ml., člen orchestru národního divadla v Brně.

Po té se pokloníme památce bývalého režiséra p. Fr. Kopeckého, nápovědy p. Jana Čáslavky, pokladníka Jana Jiráčka a posledního režiséra p. Karla Novotného.

Nakonec si na vše krásné zavzpomínáme v hostinci u „Páru“.

Název: Hospodářsko-ochotnická Beseda v Benátkách u Litomyšle

Autor textu: Neznámý

Datum vzniku: Pravděpodobně kolem roku 1942

Archivace originálu: Pouze xerox z knihy uložený u paní Milady Jiskrové. Kniha je neznámá.

Hospodářsko-ochotnická Beseda v Benátkách u Litomyšle

Předchůdcem dnešní Hospodářsko-ochotnické besedy v Benátkách u Litomyšle byl ochotnický spolek, který vznikl z iniciativy nadšeného ochotnického pracovníka učitele Vostřebala a několika jeho přátel. Byli to vesměs mladí lidé, kteří toužili nésti pochodeň osvěty obcí a kypřiti národní píchu dobrým českým divadlem a dobrou českou knihou. Jaký proto div, že učitel Vostřebal sdružil kolem sebe mládež a jeho nadšeným pomocníkem se stal student Matěj Curych, pozdější známý pražský advokát a otec spisovatelky Marie Calmy, J. Kroupa, Kavka a jiní.

S počátku se omezil na pořádání dětských her, ale později se věnovali plně ochotnickému divadlu. Původní ochotnický spolek byl založen v roce 1867, ale po 25 letech byla založena dnešní Hospodářsko-ochotnická beseda, která vedle snahy o hospodářské povznesení kraje vzala si do programu pořádání ochotnických divadel. Aby práce na poli a kulturním nebyla tříštěna, bylo dosaženo dohody, aby se oba spolky sloučily a původní ochotnický spolek se stal div. odborem Hospodářské besedy, v níž měl autonomní postavení. Odbor pokračoval pak v dobré tradici svých předchůdců a snažil se, aby udržel vzestupnou linii a aby obecnstvu předváděl hodnotná díla českého dramatického umění.

Jak odpovědně bral tento svůj úkol, svědčí i okolnosti, že navázal spojení s dram. spisovateli, především s Aloisem Jiráskem, jemuž ze své výstavy zaslal bedničku jablíček a tento dar každoročně opakoval. Mezi Mistrem Jiráskem a Besedou vznikl srdečný vztah, což dokumentují četné Mistrovi dopisy i knihy s vlastnoručním věnováním, jež spolku zaslal.

Za tři čtvrti století svého trvání vykonal spolek velmi záslužnou činnost na poli kulturním i hospodářském. Sehrál přes 200 divadelních her, z nichž mnohé musily být pro velký úspěch několikrát opakovány. Mezi nejúspěšnější náleželi: „Noc na Karlštejně“, která byla hrána 5krát, „Naši furianti“, „Její pastorkyňa“, „Otec“, „Vojnarka“, a jiné, vesměs cenné divadelní hry českých dramatiků. Spolek založil rovněž vlastní knihovnu, aby co nejvíce mohl šířit osvětu v oblasti své působnosti půjčoval nejen knihy, ale pořídil i okružní čítárnu, která plnila svůj úkol v širším okolí.

Jeho dílo, které po 75 let poctivě konal, je dílo čestné a záslužné a plným právem zasluhuje náležitého uznání veřejnosti.